

Vilja vita hvussu langt ábyrgdin røkkur

— *Føroya rættur skal avgera prinsipiellan arbeððaraverndarspurning.*

Hvussu langt røkkur skyldan hjá arbeððsgevara at siggja til, arbeððaraverndarlógin verður hildin?

Hetta er ein spurningur, sum Arbeððseftirlitið og fútin vilja hava Føroya rætt at avgera.

Ítøkilig málið er ein arbeððsvanlukka í Klaksvík í februar í fjør. Tveir danskir handverkarar vóru í ferð við at leggja tak á ein virkisbygning á Kosini. Knappliga fer ein takplata, teir standa á, undan og báðir detta. Báðir fáa fatur í nakrar krókar undir takinum. Annar fær hildið og lyft seg uppaft-

ur. Hin missir takið og dettur átta metrar niður á skerv. Hann fær stóran skaða, skallabrot og kokubrot. Maðurin, sum nú er 36 ára gamal, er á røktarheimi í Danmark.

Vildu ikki brúka línú

Arbeððaraverndarlógin sigur, at fólk, sum arbeðða á taki, skulu vera í línú. Og línur vóru á byggiplássið í Klaksvík. Men, sum tað skilst, vildu teir báðir handverkararnir ikki brúka tær, tí tær tarnaðu teimum í arbeððinum.

Men hava arbeððsgevarin og umboð hansara ikki ryggin frian, tá soleiðis er vorðið?

Stjórin í byggifelagnum og arbeððsformaðurin á byggiplássið segja seg hava gjørt tað, lógin áleggur teimum.

Men lögfrøðingarnir hjá fútanum halda nakað annað.

Bæði stjórin og arbeððsformaðurin eru ákærdir fyri brot á arbeððaraverndarlógin. Stjórin, tí hann ikki við vegleiðing og eftirliti hevur tryggjað sær, arbeððið á takinum varð gjørt á forsvarligan hátt.

Arbeððsformaðurin, tí hann ikki hevur gjørt sitt til at fáa handverkararnar at brúka trygdarlínu, tí hann ikki boðaði arbeððseftirlitnum frá, teir ikki vildu brúka línurnar og, tí hann ikki útvegaði aðra trygd, til dømis trygdarnet, í staðin.

Tvey vitni

Málið var fyri í rættinum mánadagin og tá mælti ákæri til, at stjórin fekk 5.000 kr. í bók og arbeððsformaðurin upp til 2.000 kr.

Men hetta vildu teir ikki goðtaka og verjin bað um at sleppa at avhoyra tvey

vitni, tveir mans, sum arbeððu á byggiplássið, tá óhappið hendi.

Málið var útsett.

Talan er um sokallað prinsippmál. Avgerðin verður ikki bara galdandi fyri hetta eina málið, men eisini fyri onnur slik, sum møguliga koma í framtíðini.

hd

3 svara Mín meining

Hvat dámar tær, at almen-nir stovnar nú flyta út í Albert Hall?

Meinhard Haldansen, stjóri í Havn:

- Persónliga havi eg einki ímóti tí. Tað er ikki dýrari at leiga har enn aðrastaðni.

Magnus Jørgensen, postboð í Havn:

- Eg haldi, at landið átti at bygt sínar egna bygningar.

Ásbjörn Justesen, bilførari í Havn:

- Illa. Eg haldi ikki, at landið skal stuðla spekulantum. Landið skuldi átt húsið, annars skal einki alment virksemi vera har. Landið veit eisini, at ølklubbi er har, tað er ímóti lógini, og landið eigur at halda lógina.

Lagt til rættis: Heidi Poulsen

Ikki fyri mark

Ólavur W. Høgenesen

Útvarp og sjónvarp hava seinastu tíðina snúð seg nógv um at fara um mark. Her verður fyrst og fremst nýgjað um eysturtýskar ríkisborgarar, ið fara um mark, - úr Eysturtýskalandi til og til Vesturtýskalandi um Tjekkio-slovakia og Ungarn.

Mentan okkara er í stóran mun eyðkend av hesum, at vit skifta alt sundur í tvey, seta mark ímillum, tí tað gevur tryggjeika. At vit so missa sansin fyri teirri nágreinu lýsingini av veruleikanum er so tann prisurin vit mugu gjalda. Eystur og vestur er eitt av hesum tvíbygnum, sum Det Bedste-ættilið hevur givið okkum í arv, og sum hevur fastan lýðning: eystur = ófrælsi, vestur = frælsi.

Ein vesturtýsk skaldsøga - og minnist hvørki høvund ella heiti, hóast tey bæði eru kend - snýr seg um ein persón, ið javnan ferðast tvørturum Berlin-múrin, og eina ferð sigur høvund-

persónurin við ein annan: tá vit tosa saman, so eru tað ikki vit báðir, ið tosa hvør við annan, men tvey ríkir, ið mæla í munni okkara.

Við øðrum orðum: meðan týðningurin av eystur og vestur hevur verið rættliga stóðugur, so hevur gingið framá við politisku viðurskiftunum ímillum hesar politisku pólar, og er hettar einasta grundin til, at Eysturtýskaland - hóast treyðugt - gongur við til at lata flóta fólkinum fara.

Meðan flóttafólkini ferðast um politiska eystur-vestur-markið hittu vit tús-kvøldið ein av teimum, ið longu sum ungur fór um sømilig politisk mark, nevniliga danska komm-unist-veteranin Ib Nør-lund. Tað var hugvekjandi. Ikki minst tá komið var til Stalin-tíðina og Moskva-rættargangin og Ib Nør-lund spurdi: var so alt til fánýtis, var tað betri ógjørt? Er valið so

torgjört, at vit í modernaða samfelagnum mugu velja ímillum at gera einki ella at risikera, at eldhugi okkara risikerar at gera okkum til hentar idiotar hjá onkrum politiskum kannustoypara.

Formaðurin í Nobel-nevndini er hentur hjá mongum, um so er, at hann veruliga billar sær inn, at eitt knífsvorðið mark var ímillum politikk og so hettar at veita Dalai Lama friðarheidslønina. Útvarpið roynir at svinga seg við sendingini *Sjón-arringurin*, og har hoyrdu vit um eina konu, sum var farin um mark: hon hevði verið til skips. Yvirhøvur havi eg ímóti, at slik kur-iðs fyrirbrigið vera tikin fram, og skal tað vera, so lat tað vera ordiliga: lat tað so vera høvudsevið hvussu tað er at vera konufólk umboð á skipi. Tibetur eydnaðist sendingin ikki rættiliga, og tí varð hon slætts ikki so galin. Nógv av tí, Hervør

segði, kundi eins væl verið sagt av einum sjómanni.

Í einum av førnum kom hon - kanska óávitað - inn á eitt av teimum hugans mörkum við hava: tað var tá hon bedýraði, at tað var bæði reint og nossligt umboð hjá russ-um. Hvør skal siga: tað er ikki so, sum vit vanliga halda.

Tá Hervør segði, at tað var eitt merkiligt upplivisli umboð, at hoyra sonin siga Hervør við seg, kom eg at hugsa um, hvørt Jógvan sigur babba ella Niels Jul uppi í Sortu-díki...

Kjartan Hoydal skuldi seta mark millum bátar, ið skuldu hava fiskiloyvi og teir sum ikki skuldu hava. Her skuldi markið setast fyri at umsitingin kundi vera betri, men sum vera man: politikkararnir høvdu ikki tikið seg um reiggj og svara tí avgerandi spurninginum: skulu teir smáu hava

studning ella ikki.

Sama var skili millum embætismenn og politikkarar, tað tá kemur til andveikraverndina: tørvurin var ávístur, men politiski viljin so sum so. Í samrøð- uni við Finn Helmsdal av- dúkaði málið eisini eitt hugans mark: tosað var um vanlig menniskju og so hini. Sendingin snúði seg um tey andsveiku...

Tá eg sá sendingina við Ib Nør-lund (á sjónbani seinni í vikuni) kom eg at hugsa aftur á ein av morgunlestr- unum. Har var tosað um tað treytaleysu fyrirgevingina. So hugsaði eg við mær sjálvum, um eisini Stalin slapp upp í part. Sleppur hann tað, so lysti meg at frætt hvussu tey sáttast uppi ... er eisini har neyðugt við einum múri og einum eystur-vestur-politikki. Men tað er helst at fara um mark at hugsa og spyrja slíkt....

útvarps- og sjónvarpsummæli

Eyðkvæmislinjan
svarar alt samdøgrið á tlf. 188 20.
Týsdagar kl. 16.00—
18.00 fæst persónlig ráðgeving og serligir spurningar verða svaraðir.